

5. DÍL:

Tropiko

Vhodná pomoc. MORÁLKA

4. ročník SŠ

Abych našel pravdu, musím být kritický.

Svět mi nenabízí štěstí.

Pravda je vepsána v mém srdci.

Morálka je opěrnou holí na mé cestě.

Život, DAR.

4. Jsem dítě. Je to právo, nebo problém?

„Tys to byl, kdo utvořil
mé ledví, v životě mé
matky jsi mě utkal“

(Žalm 139,13)

Doprovázet mladé lidi při objevování toho, že v naší společnosti jsou trhliny, které vedou k prožívání kultury smrti a v kontrastu k tomu uznat – sami u sebe – velikost lidského života jakožto Daru.

AKTIVITA 1: Sezení začneme uvedením na scénu, jako bychom se účastnili nějaké televizní soutěže. Pokud máme dost času a dalších věcí, je možné třídu podle toho upravit a zorganizovat malou soutěž s tím, že přidáme nějakou zábavnou zkoušku, abychom mezi všemi účastníky vytvořili pozitivní atmosféru.

Při výběru předmětů je možné je prezentovat v reálné podobě nebo nakreslené na čtvrtce a nechat je ve třídě na viditelném místě, aby na ně šlo odkazovat v průběhu hodiny. Další způsob, jak věc vyložit, je rozdat předměty skupinkám a společně se rozhodnout pro výslednou volbu.

Cílem výběru těchto tří předmětů – bomby, která symbolizuje problém, dárku, a pergamenu, který symbolizuje právo, je, aby se mladí lidé zamysleli nad touto symbolikou ve svých vlastních životech a ve vztahu k ostatním. Pak jim položíme otázku: Čím bych chtěl být pro druhého: problémem, právem či darem?

Pedagog může také mladým navrhnout, aby se zamysleli nad konkrétními situacemi ze svých životů:

Jsem ... pro mého otce/mou matku, když ...

Jsem ... pro mého přítele/mou přítelkyni, když ...

Jsem ... pro mého kamaráda/mou kamarádku, když ...

Následně zmíníme analogii mezi dítětem a bytí DAREM, stejně jako pohled na život také jako na dar, jako na zázrak.

(komiks, 1. bublina vlevo:) Ale ... proč to mám dělat? (2. bublina, od matky) Protože ti to nařizují jako tvoje matka! (3. bublina) Pokud je to otázka titulu, tak já jsem tvoje dcera! (4. bublina) A promovali jsme ve stejný den, nebo ne?

Na základě kresleného vtipu s Mafaldou pozveme mladé lidi, aby poznali, že rodičovství je dáno narozením dítěte, a ne naopak.

Úvod ukončíme tím, že vyzveme mladé lidi, aby toto sezení prožili s respektem k druhým. Protože se jedná o choulostivé téma, pozveme je, aby nesoudili lidi kvůli jejich skutkům, ale aby byli kritičtí a spravedliví u svých vlastních skutků.

AKTIVITA 2: Ukážeme dvě protikladné fotografie. První představuje oddělení ovoce v supermarketu – přeplněné košíky s různými druhy ovoce. Vše velice čisté, hezky upravené a při ruce. Na druhé fotografii pozorujte ženu s košíkem z vrbového proutí, jak hledá ve velké hoře odpadků.

Vyzveme mladé lidi, aby vybrali fotografii, která lépe reprezentuje společnost, v níž žijí. Společně se zamyslíme nad vztahem mezi konzumem představovaným první fotografií, a odpadky na druhé fotce. Pedagog může mladým klást otázky k zamyšlení, ptát se jich na jejich názor nebo může stručně vysvětlit tři základní ideje naší společnosti:

- Konzum.
- Kultura blahobytu, pomíjivosti a okamžitého užitku.
- Kult těla a krásy.

Z této perspektivy budeme mladým lidem klást dotazy, aby došli k tomu, jak přemíra věcí způsobuje, že přebývají, a když je vyhazujeme, tak zase dávají růst horám odpadků společnosti. Jak chceme odstranit bolest a utrpení, když se díváme na druhou stranu a vyhýbáme se tomu, abychom jim museli čelit? Protože prodává se pouze krása, to povrchní, zatímco jakákoli lidská křehkost je ve společnosti odmítána.

Vyzveme je, aby se podívali na fotografii holčičky s Downovým syndromem, jež se na svět usmívá, a vyjádřili své pocity, které v nich působí spojení tohoto úsměvu se zavržením od společnosti.

Máme na paměti, že tělo je vyjádřením člověka, a že má dvojí pohlaví: mužské a ženské. V ženském těle je vepsána velikost mateřství, toto tajemství života se rýsuje na jejím těle a rýsuje se také na mužském těle, protože není mateřství bez otcovství. Nicméně kultura naší společnosti umrtvuje tento hluboký a pravdivý pohled na tělo a nakonec ho redukuje na PŘEDMĚT konzumu, směny, pohody a nároku.

Tělo se redukuje na PRÁVO NA ROZHODNUTÍ.

Dar otcovství a mateřství, jako plod lásky, bude také redukován na PRÁVO na volbu:

- „Chci mít DÍTĚ.“

- „Nechci mít DÍTĚ.“

Tak DÍTĚ-osoba přestává být DAREM a nakonec se stává PROBLÉMEM či PRÁVEM.

AKTIVITA 3: Tato aktivita představuje dítě jako PRÁVO. A proto ukazujeme obrázek operačního sálu. Můžeme požádat mladé lidi, aby vyjmenovávali vybavení operačního sálu a to, k čemu slouží. Pokud byl někdo z mladých operován, může vyprávět své zážitky.

3 obrázky: náčiní, miminko, laboratoř

Odkážeme na tři pohledy: DAR, PROBLÉM a PRÁVO, a zeptáme se mladých, jak je možné, ve stejném operačním sále, pečovat o život tak odlišným způsobem.

Vyzveme mladé lidi, aby se zamysleli nad třemi způsoby, a zakončíme otázkou:

Myslíš, že člověk je zdrojem své vlastní existence?

Má právo vybírat si, zda chce mít či nemít děti?

- Pokud je nemá, má právo je vytvořit?
- Pokud je má, má právo je odstranit?

AKTIVITA 4: V této aktivitě budeme debatovat o skutečnosti neplodnosti. Nejdříve ji definujeme podle WHO (Světové zdravotnické organizace) jako zdravotní problém a pak půjdeme do hloubky, jak této situaci dvojice čelí.

Dynamikou lásky je plodnost lásky, tedy to, aby tato láska přinášela plody. Manželé si přejí, aby jejich láska pokračovala v jejich dětech, ale pokud nepřicházejí, přestává být jejich láska plodná?

Je třeba rozlišovat plodnost jako fertilitu od plodnosti jako přinášení ovoce .

Jako příklad se uvádí nadmíru plodný život svaté Matky Terezy z Kalkaty .

Ve skutečnosti jsou manželé voláni k této plodnosti jakožto k přinášení ovoce, a nikoli k „právu na dítě“, jako k nějakému vlastnictví. Děti jsou důsledkem lásky a nejsou jediným způsobem, jakým manželství přináší ovoce.

SEXUALITA

Na předešlých sezeních jsme již viděli, jak se vytváří trhlina mezi **SEXUALITOU** a **ČLOVĚKEM**, kdy je **ČLOVĚK** redukován na **PŘEDMĚT**, a můžeme slyšet věty jako:

- „Mé tělo je moje.“
- „Daruj život, daruj svá vajíčka.“
- „Hledám kvalitní spermabanku“.
- „Potřebuji si pronajmout dělohu?, břicho?“

K dalšímu přetržení dochází mezi **SEXUALITOU** a **PLOZENÍM**.
Moje sexualita již není nutná ke zplození dítěte. Stačí mi dobrá laboratoř.

Když se z dítěte stane právo, odděluje se také láska od sexuality a od samotné lidské důstojnosti. Nejvyšší gesto lásky mezi mužem a ženou již není potřeba k předání života. Dítě ztrácí tuto tak krásnou a zároveň tak skutečnou identitu, že je **DÁRKEM** (DAREM) pro své rodiče.

AKTIVITA 5: V této dynamické aktivitě představíme dítě jako **PROBLÉM**. Proto uvedeme 3 případy, ve kterých se příchod dítěte zdá být problémem.

V tomto bodě je důležité nezapomínat, jak společnost, v níž žijeme (konzumní, pomíjivá, utilitaristická atd.), nás vždy vede k odstranění toho, co ruší náš blahobyt, a další alternativy či cesty, které by bylo možno zvolit, jsou odmítány: jako například oběť, úsilí, závazek, štědrost atd.

Otázkou je identifikovat, jaký postoj vůči životu ve skutečnosti odpovídá pravé lidské důstojnosti.

Mladí lidé mají rozebrat 3 případy předtím, než prozradíme identitu těchto osobností.

Mají hlouběji prozkoumat dramatickou situaci každé z nich a sledovat, jak by současná společnost s naprostou jistotou vyzývala k tomu se problému zbavit.

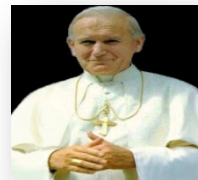
Mladým lidem velmi doporučujeme navrhnout různá východiska z každé situace a uvědomit si, že pokud neexistují jiné alternativy, tyto děti se nenarodí. V ten moment odhalíme identitu osobností a zamyslíme se nad vším tím, co společnost může nakonec ztratit, pokud nějaký člověk přestane existovat. Na světě je také mnoho anonymních osobností, jako jsou tyto.

Ludwig van Beethoven

Ethel Watersová

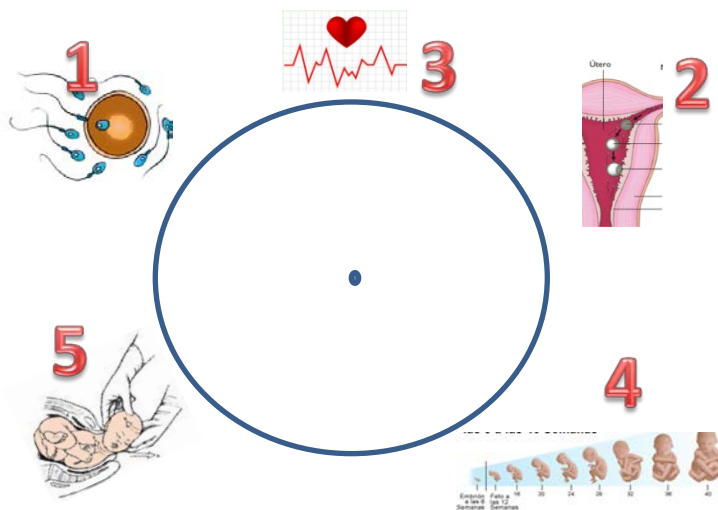
svatý Jan Pavel II.

AKTIVITA 6: Následující aktivita je zaměřena na to žasnout nad zázrakem života a rozpoznat, kdy začíná lidský život. Proto promítneme video pod názvem „Odysea života“ (www.youtube.com/watch?v=yvr5UCDM9QI). Je možné pozvat učitele či učitelku biologie, aby vysvětlil promítané obrazy. Pokud to není možné, uvedeme stručné vysvětlení:

- Je to cesta nitrem ženského těla, která sleduje pohyb spermií. Je tak vidět rozličná fyziologická krajina, kde se projde zhruba dvacet centimetrů od vstupu do vagíny až k trubickým vejcovodu. Existuje harmonie mezi pohybem a přemístováním spermií a různými částmi ženského těla: zužování děložního hrdla, množství hlenu, malá vlákna a řasinky. Dekorace této jízdy života se mění, jak doprovázíme spermiie k setkání s vajíčkem. Tento pohled připomíná rozdíly a vzájemné doplňování se mezi mužem a ženou.
- Vajíčko vypadá, že čeká na příchod svých nápadníků, ale pouze jeden bude ten vyvolený. Jakmile zaklepe na dveře vajíčka a dokáže je dobýt, vajíčko zablokuje všechny dveře a nedovolí, aby vstoupil někdo jiný. Tento obraz naznačuje osobní dynamiku lásky mezi mužem a ženou.
- Spojení mezi vajíčkem a spermií je tak intimní, že způsobí výbuch, který dá vzejt životu, nové bytosti. U zrodu tohoto spojení je plodnost. Ta je důsledkem lásky.
- Při promítání je možné pozorovat, jak se tento skrytý život chce uhnízdit na stěně dělohy. Vzniká nové intimní spojení mezi matkou a dítětem. Matka bude dodávat vše potřebné proto, aby tento život mohl pokračovat dál po své cestě. Růst nové bytosti je držen láskou. Láska je pramenem života.
- Od této chvíle zde začíná zázrak lidstva, rozvoj a spuštění genetického vkladu a pozdějšího osobního růstu. To dělá z člověka jedinečnou a neopakovatelnou bytost od momentu vzniku.

Poté, co jsme si užili promítání zázraku života, požádáme mladé lidi, aby označili okamžik vzniku života. Navrhujeme jim 5 odlišných okamžiků:

1. Oplodnění.
2. Uchycení v děloze.
3. Srdeční činnost.
4. V jiném okamžiku vývoje: kdy začnou růst nehty, začnou fungovat plíce, pokud je schopnost přežít mimo dělohu atd. Specifikovat.
5. Při narození

Je zásadní svědčit o tom, že ke vzniku nové bytosti dochází při oplodnění. Když vajíčko a spermie spojí svá buněčná jádra, již to nejsou dvě odlišné buňky, nýbrž nová lidská bytost..

AKTIVITA 7: Dále jim předložíme výzvu. Věty, které jsou podrobně uvedeny níže, jsou výňatkem ze španělské ústavy, z části, která definuje lidská práva. Účastníci, rozdělení ve skupinkách, mají každé z těchto práv přiřadit k těhotné ženě a nenarozenému dítěti.

PRÁVO NA SVOBODNÝ ROZVOJ OSOBNOSTI

PRÁVO NA MORÁLNÍ INTEGRITU

PRÁVO NEBÝT DISKRIMINOVÁN

PRÁVO NA TĚLESNOU INTEGRITU

PRÁVO NA ŽIVOT

PRÁVO NA SOUKROMÍ

Chápeme, že jak žena, tak nenarozené dítě mají stejná práva. Žádné z předložených práv nemají ve vlastnictví. Jsou stejná pro každou lidskou bytost.

Podstatné je zdůraznit, že život je dán, že je to DAR či OBDAROVÁNÍ, o který je třeba se starat a vážit si ho. Jak vlastní život, tak život ostatních.

Mé tělo je vyjádřením mé osoby. A jsem tělo s pohlavím.

Moje pohlavnost začíná v okamžiku spojení vajíčka a spermie: XX nebo XY. Pohlavní zralosti dosáhnou až v období po pubertě, jsem však OSOBA s pohlavím od svého vzniku do smrti.

Moje tělo se, jak jsem si již všiml, také mění. V průběhu mého života se vyvíjí a prochází různými obdobími: embryonální, dětství, mládí, dospělost a stáří. A ve všech i v každém z těchto období jsem ČLOVĚKEM.

Můj vznik se tudíž počítá od spojení těchto gamet, které v sobě nesou VŠE, čím JÁ jsem, a které mě dělají jedinečným a neopakovatelným.

A můj život je dar. Já JSEM DAREM, OBDAROVÁNÍM, které vždy přichází od někoho JINÉHO. Byť bych chtěl o minutu prodloužit svou existenci, nezáleží to na mně. Já nestojím za vznikem svého vlastního života. Život je dán. Původ života je u toho, který nás stvořil.

Život je mi dán, abych si ho užil, vážil si ho a pečoval o něj. Hodím snad dárek do koše?

Stejně jako můj život je darem, i život ostatních jím také je a zaslouží si stejný respekt a péči, jako ten můj.

AKTIVITA 8: Představíme text životního svědectví ženy jménem Lucie, které bude sloužit jako základ pro diskusi s mladými lidmi o následcích potratu.

S mladými lidmi se u svědectví Lucie zastavíme nad následujícími otázkami:

- Těhotenství je následkem toho, že máte pohlavní styk.
- V partnerských vztazích je obcházena otcovská a mateřská zodpovědnost.
- Situace nechtěného těhotenství nechává ženu v hluboké samotě, dokonce i partner ji vydírá a opouští.
- Jde na kliniku, aby byl proveden potrat, aniž by v tom měla jasno. V jádru si to nepřeje, problém ale stojí před tímto přáním.
- Nenabízí se jiné alternativy k problému nechtěného těhotenství.

- „Když ti provádějí potrat, cítíš, jak ti vytrhávají část tvého těla“.
- Po potratu se vyskytují noční můry. Je zde velmi silné psychologické poškození.
- Navždy si budete pamatovat datum potratu a datum, kdy by se to bývalo narodilo.
- Často je vyhledáváno další těhotenství, aby napravilo škody po potratu.
- Celý život žena lituje hrozného skutku potratu.
- „Potrat nic neřeší. Je to další problém navíc.“

AKTIVITA 9: Diskuzi s mladými lidmi ukončíme tím, že navrhneme jako možnost fakt, že mnoho provedených potratů by se neuskutečnilo, pokud by byly ženám nabídnuty jiné alternativy a byly by ve svém problému doprovázeny místo toho, aby se zbavily jednoho problému a získaly jiný.

Na tento bod je možné pozvat hosta z nějaké neziskové organizace či nadace, která se takovou pomocí matkám zabývá, aby mladým lidem vyprávěl o svých zkušenostech.

Mladý člověk se má cítit spoluzodpovědný za tuto situaci a díky těmto aktivitám může pocítit volání ke spolupráci na tomto poli, ať již přímo či nepřímo.

AKTIVITA 10: Druhou stranou mince je to, že vždy je tu naděje a ne vždy je volen potrat. Existuje mnoho rodičů, prarodičů a příbuzných, kteří řekli: „Ano! Já ti pomůžu“. S touto myšlenkou pozveme mladé lidi k poslechu písně „Když sis měla ještě hrát? (17 jar)“

Její srdce bilo sedmnáct jar,
svět byl plný iluzí ozařujících její tvář,
a ležel jí u nohou, nebo si to alespoň myslela,
když tu přišla zpráva, že je těhotná.
Ty jsi ale byla statečná, protože sis lidí
nevšímalá ...

REFRÉN

**Když sis měla ještě hrát,
vyměnilas' panenky za opravdové dítě,
měla jsi odvahu čelit realitě
a tvou odměnou byl ten, který ti bude říkat
„Mami“.**

Nevím, jak se ti to podařilo vysvětlit rodičům,
protože vím, že ti dnešní nejsou jako ti dříve,
že časy se změnily, že všechno je jinak,
neposlouchají se hlouposti, co se o lidech napovídají.
Ty jsi ale byla statečná, protože sis lidí
nevšímalá ...

REFRÉN

Nechtěla jsem ti říct, že jsem se vždy cítila hrdá,
přála bych si být tou nejhezčí a nejkrásnější,
proto, že jsem matka a družka, proto, že jsem
statečná mezi statečnými,
chci, abys poslouchala tato slova a viděla, co cítí
moje duše.
Ach, ... ty jsi ale byla statečná, protože sis lidí
nevšímalá ...

AKTIVITA 11: Sezení ukončíme tím, že promítneme Svědectví Marie a následně mladým lidem položíme otázku:

Můžeš také ty něco udělat? <https://www.youtube.com/watch?v=eTR6VBcOXS8>

ČASOVÉ ROZMEZÍ A MATERIÁLY

Tento materiál je navržen pro žáky 4. ročníku SŠ.

Aktivity 1, 5, 6, 7, 8, 9, 10 a 11 je možné použít jako monotematickou hodinu o POTRATU a zahrnout ji v jakémkoli ročníku SŠ, přičemž je vhodnější pro vyšší ročníky.

Celý materiál je navržen pro dvě sezení.

AKTIVITA	ČAS (minuty)	MATERIÁL
Aktivita 1: Osobní zamyšlení.	15	Čtvrtky a barvy.
Aktivita 2: Osobní zamyšlení.	5	Obrázky odpadků a ovocnářství.
Aktivita 3: Osobní zamyšlení.	5	Materiál.
Aktivita 4: Osobní zamyšlení.	7	Materiál.
Aktivita 5: Osobní zamyšlení.	15	Materiál a obrázky osobností.
Aktivita 6: Osobní zamyšlení.	10 10	Projekce a reproduktor Umístit šipku.
Aktivita 7: Osobní zamyšlení.	15	Materiál, nůžky a lepidlo.
Aktivita 8: Osobní zamyšlení.	15	Materiál. Svědectví.
Aktivity 9 a 10: 9 – rozhovor ve skupince, 10 – osobní zamyšlení.	10	Materiál. Píseň a hudební přehrávač. Zaměstnanec neziskovky, který popíše svou práci.
Aktivita 11: Osobní zamyšlení.	8	Promítnutí svědectví. Přehrávač.
Závěr	5	